

**ИНСТИТУТ ПО АСТРОНОМИЯ С НАЦИОНАЛНА
АСТРОНОМИЧЕСКА ОБСЕРВАТОРИЯ
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ**

1784 София, бул. Цариградско шосе 72, тел.: (+359 2) 9741910, E-mail: office@astro.bas.bg

**ОДОБРЯВАМ:
ДИРЕКТОР:**

/професор д-р Б. Михов/

П Р А В И Л Н И К

ЗА УСТРОЙСТВОТО И ДЕЙНОСТТА НА ИНСТИТУТА ПО АСТРОНОМИЯ С НАЦИОНАЛНА АСТРОНОМИЧЕСКА ОБСЕРВАТОРИЯ ПРИ БАН

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този правилник урежда дейността, структурата и управлението на Института по астрономия с Национална астрономическа обсерватория при Българска академия на науките (ИА с НАО), правата и задълженията на служителите му, в съответствие промените в Устава на БАН, приети на Общото събрание (ОС) на БАН на 14.03.2023 г. и е съобразен със сега съществуващото у нас законодателство.

Чл. 2. ИА с НАО е постоянно научно звено (ПНЗ), съгласно устава на БАН, създадено с Решение на 70-то заседание на ОС на БАН от 20.06.1994 г.

Чл. 3. ИА с НАО е юридическо лице.

Чл. 4. ИА с НАО е на бюджетна издръжка.

Чл. 5. Седалището на Института по астрономия с Национална астрономическа обсерватория при БАН е: София 1784, бул.Цариградско шосе № 72.

II. ДЕЙНОСТ

Чл. 6. В ИА с НАО основно се извършват фундаментални изследвания в областта на астрономията и астрофизиката.

Чл. 7. В ИА с НАО могат също да се извършват фундаментални и фундаментално-приложни изследвания и в други области, сродни на астрономията.

Чл. 8. В ИА с НАО се провежда и обучение на докторанти, студенти, следдипломни квалификации и др., в които участват служители на Института. За целта може да се предостави материална база, собственост на ИА с НАО. Образователният процес се извършва на договорна основа. Научно-изследователската дейност е приоритетна. Личното участие се договаря индивидуално, а ползването на базата на ИА с НАО се определя с решение на Научния съвет (НС) на ИА с НАО. Институтът осъществява и научно-популяризаторска дейност в областта на астрономията и в сродни области.

Чл. 9. ИА с НАО може да участва и колективно в разработката на международни, национални, регионални и други фундаментални или приложни проблеми, концепции и др.

в областта на астрономията или нейни сродни области. Решението за това участие (ако е за ИА с НАО като цяло) се взема от научния съвет на ИА с НАО.

Чл. 10. ИА с НАО организира институтски, национални, международни или други научни прояви - семинари, конференции, конгреси и др. в областта на астрономията или сродни области, имащи за цел да стимулират дейността на Института.

Чл. 11. ИА с НАО публикува собствени печатни издания, участва в колективни такива, а също така популяризира чрез средствата за печата своите и чужди научни издания в областта- предмет на дейност.

Чл. 12. ИА с НАО изпълнява задачите си самостоятелно или в сътрудничество, координация, интеграция и други форми на коопериране с други организации, включително и ВУЗ-ове, у нас и в чужбина, при спазване на този правилник, Устава на БАН и други законови средства.

III. СТРУКТУРА И УПРАВЛЕНИЕ

Чл. 13. ИА с НАО се изгражда структурно по следния начин: ръководни органи, отдели и лаборатории, наблюдателни бази (обсерватории, станции и др.) и обслужващи звена. ИА с НАО е разпределен в следните структурни звена - София, НАО-Рожен, Ст. Загора, Белоградчик, Смолян, Варна и Пловдив.

Чл. 14. Ръководните органи се определят от чл. 34 от Устава на БАН и са степенувани така: Общо събрание на учените (ОС), Научен съвет (НС), Директор. Те се избират и назначават съгласно Устава на БАН.

Чл. 15. Към Директора се изгражда Директорски съвет (ДС), който има само консултантски функции.

Чл. 16. Отделите се състоят от учени и научно-помощен персонал и се утвърждават от Научния съвет на ИА с НАО. В Приложение 1 е дадена структурата на Институт по астрономия с Национална астрономическа обсерватория - БАН, приета на 23.11.1994 г. При необходимост тя може да се променя.

Чл. 17. При необходимост, с решение на Научния съвет се създават временни работни групи, за изпълнение на определени проекти. Участващите в тях служители си запазват постоянното членство в структурните звена.

Чл. 18. Обслужващите звена осигуряват научната и извършват административни дейности в ИА с НАО.

Чл. 19. Общото събрание на учените включва всички учени на основна работа в ИА с НАО. Заседанията на Общото събрание на учените са открити за работещите и обучаващите се в ИА с НАО.

Чл. 20. (1) Общото събрание избира свой Председател за срок от 4 години, но не повече от два последователни мандата.

(2) Общото събрание избира Секретар на ОС за срок от 4 години, но не повече от два последователни мандата. Секретарят води протокола на ОС и подпомага работата на Председателя на ОС. Текущият мандат на Председателя се смята за първи мандат на Секретаря към момента на неговия избор.

Чл. 21. Директорът, Зам.директорът, Председателят на НС и Научният секретар не могат да бъдат избирани за Председател на ОС.

Чл. 22. ОС се свиква от: Председателя на ОС, Директора, Председателя на НС или при писмено заявление на най-малко 1/5 от неговия списъчен състав.

Чл. 23. Функции на Общото събрание:

а) приема, изменя и допълва Правилника за устройството и дейността на ИА с НАО;
б) избира и отзовава представителите на ИА с НАО в ОС на БАН или в други аналогични институции, ако е необходимо;

в) избира, променя и допълва състава на НС на ИА с НАО;

г) съвместно с НС на ИА с НАО приема научноизследователския и финансовия отчет на ИА с НАО;

д) обсъжда програмите на кандидатите за Директор на ИА с НАО при обявен конкурс, изказва становище по тях с тайно гласуване и изпраща резултатите в УС на БАН.

Чл. 24. Общото събрание и неговите решения са валидни ако:

а) присъстват повече от половината от списъчния му състав. Списъчният състав на Общото събрание на учените не може да се редуцира с повече от една пета, като се редуцират само членовете, които отсъстват поради командировка, болест или отпуск за период, не по-кратък от един месец;

б) решенията се вземат с просто мнозинство (повече от половината от присъстващите), гласуването е явно, с изключение на решения по **Чл. 23**, точки б), в) и д), където е тайно.

Чл. 25. (1) Научният съвет (НС) е колективен орган за научно ръководство на ИА с НАО с четиригодишен мандат.

(2) За членове на НС се избират доктори на науките, хабилитирани учени, член-кореспонденти и академици. Директорът е по право член на НС.

(3) Броят на членовете на НС не може да бъде по-малък от 15 или по-голям от 25 души. Броят на членовете, които не са на основна работа в ИА с НАО, не може да надвишава една трета от общия брой на членовете на НС.

(4) Съставът на НС може да бъде обновен в рамките на мандата му по реда и при условията, предвидени в ал. 2 и 3.

(5) НС избира свои Председател, Зам.председател и Секретар за срока на мандата си с тайно гласуване и при мнозинство повече от половината от редуцирания списъчен състав. Списъчният състав на НС не може да се редуцира с повече от една шеста. Директорът, Заместник-директорът и Научният секретар не могат да бъдат избирани за председател на НС.

(6) В заседанията на Научния съвет с право на съвещателен глас участва един млад учен или докторант. Той се избира от Общото събрание на учените за мандата на Научния съвет. Правото на младите учени и докторантите да бъдат избирани, се определя към датата на избора на Научния съвет.

(7) НС се свиква от Председателя му, от Директора на ИА с НАО или по искане на една пета от неговите членове.

(8) НС извършва своята дейност съгласно чл. 40 от Устава на БАН и вътрешните правила за дейността му.

(9) НС утвърждава договори с външни организации.

(10) Заседанията на НС са открити за служителите в ИА с НАО, освен ако НС реши друго. Решенията на НС са достъпни за служителите в звеното.

(11) На мястото на член на НС, който отсъства повече от осем месеца, или не е присъствал на повече от две трети от заседанията през дадена календарна година, се избира друг.

(12) НС разпределя наблюдателното време на шестмесечия.

(13) При назначаване на временно изпълняващ длъжността директор на ИА с НАО, НС на ИА с НАО продължава да функционира до избор и назначаване на директор на Института, след което се провежда избор на нов НС. Когато две последователни процедури за избор на директор на ИА с НАО завършат без резултат, се провежда избор на нов НС.

Чл. 26. (1) Директор на ИА с НАО може да бъде доктор на науките, хабилитиран учен, член кореспондент или академик, който се назначава на основна работа в ИА с НАО. Директорът се избира с конкурс от УС на БАН за срок от четири години но не повече от два последователни мандата. Условията, редът и начинът за провеждане на конкурсите се определят от УС на БАН и се утвърждават от ОС на БАН. Предсрочното прекратяване на мандата на директора става съгласно чл.43 от Устава на БАН.

(2) Директорът, ръководи и управлява цялостната дейност на ИА с НАО, съгласно законите на РБ, Устава на БАН и настоящия Правилник.

(3) Директорът ръководи ИА с НАО с помощта на назначени от него Заместник-директори и Научен секретар, съгласно чл. 45 от Устава на БАН. Основните права и задължения на Заместник-директорите, Научния секретар, както и на ръководителите на обслужващите звена, се определят от длъжностни характеристики, утвърдени от Директора.

(4) Директорът сключва договори с външни юридически или физически лица за извършване на научни или научно-приложни разработки (услуги) след утвърждаването им от НС.

(5) Консултативен орган на Директора при осъществяване на ръководството на ИА с НАО е Директорският съвет (ДС), който включва задължително Заместник-директорите, Научния секретар и ръководителите на отдели.

(6) При назначаване на временно изпълняващ длъжността директор на ИА с НАО съгласно чл.1, ал.2 от Правилника за провеждане на избор на директор на самостоятелно звено на БАН, Заместник-директорите и Научният секретар продължават да изпълняват задълженията си до избор и назначаване на Директор на Института.

Чл. 27. (1) Отделите са научни структурни звена за извършване на научни и научно-приложни изследвания по направления, които са традиционни за ИА с НАО. Съгласно Чл. 46 (1) от Устава на БАН, отделите се създават, преобразуват или закриват от НС на ИА с НАО. Названията на отделите в ИА с НАО са дадени в Приложение 1.

(2) Съгласно чл.46 (2) от Устава на БАН, за ръководител на отдел се избира доктор на науките или хабилитиран учен на основна работа в ИА с НАО. Изборът се извършва от НС за срок от четири години, по предложение на членове на НС и/или на учените от отдела.

(3) Ръководителят на отдела: организира и ръководи изпълнението на административните задачи на отдела във взаимодействие с ръководството на ИА с НАО; внася в НС предложения за научно изразстване на служителите в отдела; представлява отдела в ДС.

(4) При отсъствие на ръководител на отдел повече от една седмица, същият посочва на Директора свой заместник (хабилитиран учен).

(5) При назначаване на временно изпълняващ длъжността директор на ИА с НАО и продължаване на работата на НС на ИА с НАО, съгласно чл. 25, ал. 12, ръководителите на отдели продължават да изпълняват задълженията си до избор на нов НС.

Чл. 28. (1) Научните групи в отделите са временни колективи за извършване на научна и научно-приложна дейност в рамките на една или повече теми от научно-изследователския план на ИА с НАО. Съставът на научната група се определя от нейния ръководител - водещия учен.

(2) Водещият учен: организира и ръководи изпълнението на научната и научно-приложната тема и отчита научната и научно-приложната дейност на групата.

(3) Научните групи се формират в съответствие с плановите научни теми на ИА с НАО.

(4) Членовете на отделите могат да участват в една или повече научни групи.

Чл. 29. (1) Обслужващите звена в ИА с НАО са: администрация, счетоводство, библиотека.

(2) Административната дейност включва деловодство, човешки ресурси, канцеларски, комуникационни, домакински, снабдителски и хигиенни дейности. Ръководи се от Заместник директор на ИА с НАО.

(3) Счетоводството обхваща финансово-счетоводната дейност на ИА с НАО. Ръководи се от Главен счетоводител. Главният счетоводител се назначава от Директора.

(4) Задълженията на служителите от обслужващите звена в ИА с НАО се определят от длъжностните характеристики, утвърдени от Директора.

Чл. 30. Научният съвет на Института по астрономия с Национална астрономическа обсерватория при БАН обявява конкурси за собствени нужди за академичните длъжности – асистент, главен асистент, доцент и професор. След провеждане на задължителните изпити, одобрява кандидатите за обучение за образователна и научна степен “доктор” по следните докторски програми:

Астрофизика и звездна астрономия и
Хелиофизика.

IV. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ

Чл. 31. Служителите на ИА с НАО имат право:

(1) Да бъдат информирани за резултатите от научната, научно-приложната и финансовата дейност на Института.

(2) Да присъстват на заседанията на НС, освен в случаите, когато е решено друго от Устава на БАН.

(3) Освен установения с нормативни документи срок за командировка в чужбина и регламентирания по научен договор и/или специализация период за работа в чужбина, учените в ИА с НАО могат да ползват и неплатен отпуск. Ползването на неплатен отпуск, когато учените работят в чужбина, като представители на БАН или по съгласувани предложения/проекти, стипендии на ИА с НАО, или като национални представители на Р България в международни научни инфраструктури се разрешава от Директора на ИА с НАО след съгласуване с НС. В случаите, когато учен от ИА с НАО ползва неплатен отпуск по този ред, той указва като своя афилиация и ИА с НАО в публикуваните по време на неплатения отпуск научни трудове.

(4) Хабилитираните учени да участват в научни съвети в други ПНЗ на БАН и външни организации.

Чл. 32. Освен регламентирания с действащото трудово законодателство, учените в ИА с НАО имат следните задължения:

(1) Да провеждат научните си изследвания в рамките на научна тематика на ИА с НАО и да проявяват активност в публикуването на резултатите от тях.

(2) Да повишават личната си научна квалификация и нивото на научните изследвания в ИА с НАО.

(3) Да участват редовно и активно, включително и с доклади, в научните мероприятия на ИА с НАО, като участието им в секционните семинари е задължително.

(4) Да проявяват активност за сключване на договори за научни и научно-приложни изследвания с национални и международни организации.

(5) Да участват в обучението на студенти, провеждането на следдипломна квалификация и ръководството на докторанти в ИА с НАО.

(6) Да спазват научната етика.

(7) Да не извършват действия, уронващи научния престиж на ИА с НАО.

(8) Да съдействат за популяризиране у нас и в чужбина на научните резултати на ИА с НАО.

Чл. 33. Основните задължения на служителите от помощния персонал се регламентират от длъжностните им характеристики.

Чл. 34. Освен регламентирания по-горе основни задължения, помощният персонал има и следните задължения:

(1) Да извършва точно и на високо професионално ниво възложените им задачи.

(2) Да повишава професионалната си квалификация.

Чл. 35. (1) Работното време в ИА с НАО се уточнява от 8:30 часа до 17:00 часа., което включва и 1/2 час обедна почивка.

(2) Обедната почивка от 1/2 час и се ползва в интервала от 12:00 часа до 13:30 часа.

(3) Служителите могат да остават на работното си място до 19:00 часа. Оставането след този час, както и в неработни дни се регламентира със заповед на директора.

(4) Научният и научно-помощният персонал в ИА с НАО имат право на работа от разстояние съгласно Чл. 107з от КТ за определен период от време. Условията и редът за работа от разстояние се уговарят в колективен трудов договор или в допълнение към индивидуалните трудови договори.

(5) Забранява се работата по граждански договори и други, в които ИА с НАО не е изпълнител, да се извършва в работно време. Съблюдаването на тази разпоредба става от ръководителите на отдели.

(6) Дежурствата и работата, давани в Националната астрономическа обсерватория и в други обсерватории се регламентират от конкретни правилници, утвърдени от Директора.

(7) При командироване на служители на ИА с НАО за работа в Обсерваториите могат да се ползват и лични моторни превозни средства.

(8) Провеждането на синдикални събрания в работно време става по изключение, с разрешение на Директора.

V. ИМУЩЕСТВО, НАБЛЮДАТЕЛНИ ДАННИ, НАУЧНИ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ РЕЗУЛТАТИ

Чл. 36. (1) ИА с НАО има право на собственост и на други вещни права, регламентирано в чл. 69-72 от Устава на БАН.

(2) Всички основни средства, закупени по договори на ИА с НАО с външни организации, остават собственост на Института, освен ако в договора не е предвидено друго.

(3) Със собствеността на ИА с НАО се разпорежда Директорът след утвърждаване от НС.

Чл. 37. (1) Всички наблюдателни данни, регистрации и отчетите от плановата научно-изследователска дейност преди публикуването им са собственост на ИА с НАО.

(2) Резултатите от научните изследвания са интелектуална собственост на авторите.

(3) Непубликуваните резултати от договорни разработки, на които ИА с НАО е възложител са негова собственост. Тяхното ползване се решава от НС.

(4) Освен ако друг период не е заложен в споразумения на ИА с НАО с трети страни относно конкретна наблюдателна апаратура, авторите и заявителите на наблюдателните данни получени в обсерваториите на ИА с НАО имат изключително право върху тях в течение на две години. В този срок наблюдателните данни не могат да бъдат предоставяни на други служители на ИА с НАО или на външни организации, без разрешение на техните автори.

(5) След изтичането на срока по т. (4) всички оригинални данни от наблюдения се включват в наблюдателния архив на ИА с НАО и могат да се използват свободно.

VI ФИНАНСОВА И ДОГОВОРНА ДЕЙНОСТ

Чл. 38. (1) ИА с НАО е на бюджетна издръжка.

(2) Бюджетът на ИА с НАО се приема от НС по предложение на Директора.

(3) Бюджетът включва разходите на ИА с НАО по пълна бюджетна класификация. Средствата от бюджета се изразходват за: финансиране на научно-изследователската дейност, подготовка на кадри и развитие и поддръжка на материалната база.

Чл. 39. ИА с НАО сключва договори с външни организации, съгласно действащото законодателство. Тази дейност се счита допълнителна към основната.

Чл. 40. Средствата по сключени договори и други небюджетни източници попълват извънбюджетните партиди в сметките на ИА с НАО.

Чл. 41. (1) Ръководителите на договори се разпореждат с отпуснатите по тях средства съгласно нормативните документи в РБ и носят пълна отговорност в рамките на определените им правомощия по изпълнение на договорите..

(2) Част от общата сума по договори, сключени с ФНИ се заделя за ИА с НАО и се разходват за обслужване на договорите. Допустимият размер на тази част е определен от ФНИ.

Чл. 42. (1) Служители на БАН могат да извършват изследователска, сервизна, популяризаторска, образователна и експертна дейност в полза на трети юридически или физически лица, като използват за това законоустановеното работно време и/или материална база, предоставена за ползване от БАН или нейните звена, само ако тази дейност е регламентирана с решение на ръководните органи на държавата и на БАН и/или се осъществява в рамките на писмени договорни отношения със звената на БАН,

представявани от техните директори или от Ръководството на БАН. Отклоненията от това задължение е нарушение на трудовите правоотношения и се санкционират в съответствие с КТ.

(2) Служителите в ИА с НАО, които дават експертни оценки без те да се били одобрени от НС, да отбелязват изрично, че изказаните в тяхната оценка становища са лични и не ангажират ИА с НАО и БАН.

Последните промени са приети от ОС на ИА с НАО на 20.01.2025 г.